

Apua, en erota kaksosia tai kolmosia toisistaan!

Monikkolapset ovat usein vauva-aikana samannäköisiä riippumatta siitä, ovatko he identtisiä tai epäidenttisiä. Monet ovat kohdanneet kaksoset tai kolmoset tavatessaan tilanteita, joissa ovat epävarmoja kuka kaksosista tai kolmosista on kukin. Jopa omat vanhemmat voivat hetkellisesti tunnistaa lapset väärin tai ainakin pelätä, etteivät tunnista lapsia oikein.

Lapselle itselleen on tärkeää, että me muut tunnistamme ja kohtaamme hänet omana persoonanaan. Aikuisina monikkolapset ovat kertoneet, että he olisivat halunneet tulla huomatuiksi omina yksilöinä. Ei ole tuntunut mukavalta olla kopio toisesta.

Tunnistamista helpottaa lasten pukeminen erilaisiin vaatteisiin. Lasten pukeminen samalla tavalla korostaa lasten monikkoutta sekä samanlaisuutta, ja lapsia on vaikeampi erottaa toisistaan. Vanhemmat ovat tässä avainasemassa. Kun lapset puetaan pienestä pitäen eri tavoin, myös lapset tottuvat tähän käytäntöön ja haluavat todennäköisemmin itsekin pukeutua erilaisiin vaatteisiin. Yksinkertaisetkin erot auttavat, esimerkiksi yhdellä yksivärinen paita, toisella raidallinen. Mikäli lapset on pienenä puettu samanlaisiin vaatteisiin (vaikkapa samanlaisten äitiyspakkausten johdattamana!) koskaan ei ole liian myöhäistä aloittaa muutosta. Hyvä kompromissi voi esimerkiksi olla valita samantyylliset mutta eriväriset vaatteet.

On hyvä pitää yllä tiettyjä ulkoisia tunnusmerkkejä, jotta ulkopuolisten on helpompi tunnistaa lapset nopeasti. Ulkoisia merkkejä vaatteiden lisäksi ovat erilaiset kampaukset. Joskus voi kokeilla nimiä kirjailtuna paitaan, nimikorua tai vaikkapa jotain merkkiä paidassa, esimerkiksi nimen alkukirjain.

Ulkoisten tunnistamista helpottavien tekijöiden lisäksi tunnistaminen liittyy kuitenkin oleellisesti persoonallisiin piirteisiin ja olemukseen. Näitä ovat esimerkiksi pituus, paino, hampaat, ääni, syntymämerkki tms. On kuitenkin hyvä välttää ääneen lausuttuna korostamasta sellaisia ulkonäöllisiä tekijöitä, jotka liittyvät johonkin lapsen kielteisenä kokemaan ominaisuuteen tai ei-toivottuun merkkiin (esimerkiksi luomi, joka olisi poistettava).

Oletpa sitten lasten vanhempi tai muu läheinen, pyri järjestämään silloin tällöin vaikka vain pieniäkin kahdenkeskisiä hetkiä vain yhden lapsen kanssa luontevasti arjen lomassa. On hyvä, että lapsi otetaan välillä yksin äidin ja isän touhuihin mukaan, jos tämä vain on mahdollista. Vanhemmille hyvä tilaisuus kahdenkeskiseen hetkeen tarjoutuu myös esimerkiksi kylvetyksen tai kauppareissun yhteydessä. Jos lapset esimerkiksi nukkuvat eri aikaan, ajan voi hyödyntää lapsen tutustumiseen. Esimerkiksi isovanhempi taas voi ottaa vain yhden lapsen luokseen kyläilemään ja tutustua näin paremmin yhteen lapseen kerrallaan. Kun olet lapsen kanssa kahdestaan, silmäsi voivat avautua ja näet, millainen hän oikeasti on.

Lapsille itselleen on tärkeää, että varhaisvuosista jää muistoja esimerkiksi valokuvien ja tekstien muodossa. Kotona monikkolasten varhaisvuosien muistelua helpottaa se, että sinulla on selkeä muistisääntö, joka auttaa vielä vuosien päästä muistamaan, kuka kukin on valokuvissa. Vaikka lapset olisikin puettu eri tavoin, varmista, että itse muistat, kenellä oli keltaiset potkukousut ja kenellä ruskeat. Kuviin tai albumeihin kannattaa heti merkitä, kuka on kuvassa. Neuvo saattaa tuntua alkuvaiheessa hassulta, mutta näinkin voi käydä: kuvaushetkellä asia ei ole ongelma, mutta myöhemmin muisti tekee kepposet, kun muistin tukena ei ole eleiden, ilmeiden ja käyttäytymispiirteiden tuomaa eroa. Videokuvaamisen hyvä puoli on myös, että siinä lasten pienetkin erot, eleet ja ilmeet tulevat paremmin esiin kuin valokuvassa.

Jos et tunnista kuka lapsista on kuka, kysy rohkeasti lapselta itseltään. Niin vanhempien kuin muiden lasten kanssa tekemisissä olevien on hyvä puhutella lapsia varhaisesta vaiheesta heidän omilla nimillään. Kun lapsia on opetettu kertomaan nimensä, he myös osaavat kertoa sen kysyjälle.

Teksti Ulla Kumpula ja Anna-Helena Lipponen

Lisää tietoa yksilöllisyyden tukemisesta löydät Suomen Monikkoperheet ry:n teoksista Yhdessä ja erikseen - Näin tuen alle kouluikäisen kaksos- ja kolmoslapsen kasvua ja Monikkolapset koulussa